

ÇİFTLİK FAALİYETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE İŞ GELİŞTİRME

Zanaatkarlık ve yerel ürün işletmeleri (302-3)

Genel Amaçlar

Bu tedbirin genel amacı, yeni işler yaratmak suretiyle istihdamın desteklenmesi ve iş faaliyetlerinin geliştirilmesi yoluyla mevcut işlerin korunması, bu şekilde kırsal alanlarda ekonomik faaliyet düzeyinin yükseltilmesi ve kırsal nüfusun azalmasının tersine çevrilmesidir.

Ekonomik faaliyetler ve çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, kırsal alanlarda büyüme, istihdam ve sürdürülebilir kalkınma için gereklidir. Bu durum, kırsal alanlarda hanehalkı gelirlerini doğrudan artırarak, ekonomik ve sosyal bakımdan daha iyi bir bölgesel dengeye katkı sağlamaktadır.

Spesifik Amaçlar

Bu tedbir spesifik olarak çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesinde yatırımların modernizasyonu, oluşturulması, genişletilmesi ve yeniden inşası aracılığıyla kırsal faaliyetlerin oluşturulmasını, çeşitlendirilmesini ve geliştirilmesini hedefleyecektir. Ayrıca aşağıda belirtilen konularda tarımsal ve tarım dışı faaliyetlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır:

- Zanaatkarlık ve yöresel ürün işletmeleri; geleneksel el sanatları, yerel tarımsal (gıdadıda olmayan) ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması. Türk Patent Enstitüsü'nün Coğrafi İşaret programı kapsamında lisanslı olan ürünler değerlendirme sürecinde daha yüksek önceliğe sahip olacaktır.

Nihai Yararlanıcılar

• Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hanehalkı üyeleri: Bunlar, 5488 nolu Kanunun 3. Maddesinde tanımlanan şekilde gerçek kişilerdir. Çiftçiler ve/veya bunların hanehalkı üyeleri, her bir sektöre göre belirlenen bazı durumlarda kentsel alanlarda ve kırsal alanlardaki uygun yararlanıcılardır.

• Kırsal alanlardaki gerçek kişiler: tedbir kapsamında bir ekonomik faaliyet gerçekleştiren ve yararlanıcı olan gerçek kişilerin kırsal bir alanda yaşıyor olmaları gerekmektedir ve bu durum kanıtlanabilmelidir.

• Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler: Kırsal alanlarda kurulmuş olan veya faaliyet gösteren özel tüzel kişilikler, projeyi gerçekleştirecek potansiyele sahip olan mikro (zanaatkarlık işletmeleri de dahil olmak üzere) ve küçük ölçekli işletmeleri içerir. Kırsal alanlardaki kırsal nüfus tarafından kurulan herhangi bir türdeki tüzel kişilikler de buna dahildir. Kırsal alanların dışında kurulmuş olan tüzel kişilikler, eğer desteklenen yatırımları/faaliyetleri kırsal alanda bulunuyor ise uygun yararlanıcı olabilirler.

Genel Uygunluk Kriterleri

Başvuru sahibi aşağıda belirtilenleri sağlamalıdır;

• Başvuru aşamasında, yeni işletmeler istisna olmak üzere, başvuru sahibi belirli bir çeşitlendirme faaliyeti için EK 3'te tanımlanan ilgili ulusal standartlar ile uyumlu olmalıdır.

• Başvuru sahibi, TKDK tarafından geliştirilecek formata uygun olarak bir iş planı sunmalıdır. Küçük yatırımlar için basitleştirilmiş bir iş planı sunulacaktır. İş planı, yatırımın gerçekleşmesinin sonucunda tarım işletmesinin ekonomik sürdürülebilirliğini 139 kanıtlamalıdır. Yatırımın ekonomik sürdürülebilirliği Ek 4'te listelenen kriterler ile karşılaştırılarak doğrulanacaktır.

• (Çiftçiler veya çiftlik hanehalkının üyeleri için) Başvuru sırasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yetkili birimi tarafından verilen resmi bir belge ile statülerini kanıtlamalıdır.

- 50 kişiden daha az çalışana sahip ve 8 milyon TL'den (2) daha az yıllık ciroya sahip bir mikro/küçük ölçekli işletme olmalıdır.
- (Kırsal alanda yaşayan gerçek kişiler için) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kayıtlarına göre kırsal bir alanda ikamet ediyor olmalıdır.
- Yatırımların yeri aşağıda belirtilenler istisna olmak üzere kırsal alanda olmalıdır; o Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, bitkisel ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi konusunda yatırım yapan veya arıcılık ve arı ürünlerinin üretilmesi, işlenmesi ve paketlenmesi konusunda çalışan, zanaatkarlık ve katma değerli yöresel ürünler veya su ürünleri yetiştiriciliği konularında faaliyet gösteren, başka hiçbir ekonomik faaliyeti bulunmayan gerçek kişiler olarak, çiftçiler veya bunların hanehalkı üyeleri; o Su ürünleri yetiştiriciliği konusundaki yatırımlarının bir uzantısı olarak restoranlar açmak isteyen, veya zanaatkarlık ve yöresel ürünler konusundaki yatırımlarının bir uzantısı olarak satış noktaları kurmak isteyen, kırsal alanlarda yaşayan gerçek kişiler.
- Bu tedbir kapsamında, sıralama kriterlerinden 30 puan ve üstü alan başvuru sahipleri uygun olarak değerlendirilcektir. Ayrıca, işletmeler her bir sektör için aşağıda tanımlanan kapasite limitleri dahilinde olmalıdır.

Spesifik uygunluk kriterleri

Zanaatkarlık ve katma değerli yöresel ürünler (302-3)

- Başvuru sahibi tarımdan başka ekonomik faaliyeti bulunmayan gerçek kişi tarımdan başka ekonomik faaliyeti bulunmayan gerçek kişi bir çiftçi veya çiftlik hanehalkının bir üyesi değilse, yatırım kırsal alanlarda olmalıdır.
- Eğer başvuru sahibi kırsal alanda yaşayan gerçek kişi ise, yatırım kırsal alanda olmalıdır. Bununla birlikte, tanıtım standları veya satış noktaları, yatırımın gerçekleştiği ilin kırsal veya kırsal olmayan alanlarında olabilir.
- Desteklenecek zanaatkarlıklar EK 8'de tanımlanmaktadır.
- (Zanaatkarlık ve katma değerli yöresel ürünler konusundaki yatırımlar için) 10 kişiden daha az çalışana sahip ve 1 milyon TL'den daha az yıllık ciroya sahip mikro ölçekli işletmeler olmalıdır.
- Tarımsal üretime dayalı olarak katma değerli yöresel gıda veya gıda dışı ürünler üreten mikro işletmeler desteklenecektir. Tarımsal ürünlerin birincil üretimi bu tedbir kapsamında değildir.
- Süt işleme konusunda yapılan yatırımların nihai kapasitesi, yatırımın sonunda maksimum 10 ton/gün olacaktır.
- Et işleme konusunda yapılan yatırımların nihai kapasitesi, yatırımın sonunda 0,5 ton/gün olacaktır.
- Yerel gıda ürünlerinin işlenmesi ve paketlenmesi için, yararlanıcı, başvuru sırasında 5996 sayılı Gıda Kanunu hükümlerine uygun olarak tanınmış olmalı ve gerekli üretim ve kayıt sertifikalarına sahip olmalıdır. Yeni işletmeler için bu prosedür nihai ödeme talebi sırasında tamamlanmalıdır.

Uygun Harcamalar

Tüm sektörler için ortak:

- Malın pazar değerini geçmeyecek şekilde, bilgisayar yazılımı dahil olmak üzere, her bir sektör için tanımlanan şekilde yeni makine ve ekipman alımı,
- Çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme faaliyetleri ile ilgili enerji ihtiyacını karşılamak ve ihtiyaç fazlası enerjinin satılması için biyo-kütle, rüzgar, güneş ve jeotermal kullanarak enerji üretmek amacı ile makine/ekipman alımı ve inşaat işlerinin gerçekleştirilmesi ,
- Trafo, enerji nakil hatları, devre kesici vb. dahil olmak üzere, elektrik şebeke bağlantıları için yapılacak harcamalar,
- Ara ürünler ve arıtılabilir atık maddelerin yeniden işlenmesi için gerekli olan ekipman ve tesisler, çevre koruma amacı ile yapılacak yatırımlar, atığın işlenmesi ve ortadan kaldırılması,

- Eğer projenin entegre bir parçası ise, yazılım dahil olmak üzere bilişim ve iletişim teknolojileri ekipmanları,
- Daha önceki maddeler altında belirtilen harcamaların en fazla %12'sine tekabül eden mimarlık, mühendislik ve diğer danışmanlık ücretleri ile fizibilite çalışmalarını gibi, daha önceki maddeler altında atıfta bulunulan harcamalar ile bağlantılı genel masraflar.

Zanaatkarlık ve katma değerli yöresel ürünler (302-3) için;

- İşletme binaları ve üretim tesislerinin inşası ve/veya modernizasyonu, kurulması, genişletilmesi ve yeniden inşası,
- Yerel gıdalar ve tarımsal ürünlerin üretilmesi ve paketlenmesi için ve ayrıca el sanatları faaliyetleri için özel ekipman alımı,
- Paketleme tesisleri, ekipmanı konusunda fiziksel yatırımlar,
- Aynı il sınırları içerisinde yer alan dükkanlar ve standların kurulması dahil olmak üzere, katma değerli yöresel ürünler veya el sanatları için, tanıtım ve pazarlama ile ilişkili yatırımlar,
- Kendi tüketimi için yenilenebilir enerji üretimi amacıyla makine/ekipman alımı ve inşaat işleri.

Destek Miktarı ve AB Katkı Oranı

- Karaman, Hatay, Erzincan, Diyarbakır, Ardahan, Çankırı, Mersin, Yozgat, Muş, Ağrı, Isparta, Tokat, Erzurum, Balıkesir, Kars illerinde kamu katkısı, toplam uygun yatırım miktarının %65'ine kadar olacaktır.
- Kalan 27 IPARD illerinde ise kamu katkısı, toplam uygun yatırım miktarının %55'ine kadar olacaktır.
- AB eş finansman oranı kamu desteğinin %75'i kadardır.
- Her bir proje için uygun yatırımların toplam değerinin minimum ve maksimum limitleri 5.000 Avro ve 500.000 Avro'dur.
- IPARD 2014-2020 dönemi içerisinde her bir yararlanıcının maksimum 4 adet uygun yatırımına izin verilmektedir.
- IPARD I ve II dönemi içerisinde, bu tedbir için yararlanıcı başına uygun yatırımların maksimum toplam değeri 500.000 Avro ile sınırlıdır.
- Yararlanıcı ancak bir önceki yatırımı tamamlandığı (nihai ödeme yapıldığı) zaman IPARD desteği için yeni bir başvuru sunabilir.

İdari Prosedür

Başvuru sahipleri, belirlenen başvuru süresi içerisinde başvurularını TKDK'nın İl Koordinatörlüklerine (İK) sunar. Projenin idari kontrolleri ve yerinde kontrolleri TKDK tarafından gerçekleştirilir. İdari kontroller ve yerinde kontrolleri geçen başvurular, IPARD programında belirtilen "Proje Seçimine İlişkin Sıralama Kriterleri" temel alınarak puanlanır. Seçilen başvuru sahipleri ile sözleşmeler imzalanır.

Ödemeler, projenin tamamlanması veya bir bölümünün tamamlanmasının ardından yararlanıcılara yapılır. Yararlanıcının başvuru formunda talep etmesi durumunda ödemeler taksitler halinde yapılabilir ve bu durum uygun şekilde iş planına yansıtılacaktır. Sözleşme ve/veya ekleri, taksitlerin proje uygulamasının hangi aşamasında ödeneceğinin belirlenmesi konusu da dahil olmak üzere, tüm ilgili detayları tanımlayacaktır. Uygun yatırımlar için taksitli ödeme talebi aşağıda belirtilen şekilde yapılır:

- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlar: 1 taksit.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlar: 2 taksit.

- Eğer yatırım inşaat işlerini içeriyorsa ve yukarıda bahsedildiği üzere uygun harcamaların miktarına göre taksitlere bölünebiliyorsa, her bir bina /yapı ile ilgili inşaat işleri harcamaları tek bir taksit halinde talep edilmelidir.

Sıralama Kriterleri

Bu tedbir kapsamında, aşağıda belirtilen sıralama kriterleri kullanılacaktır.

Başvuru sahibi (gerçek kişi olması durumunda kendisi, tüzel kişiliklerde ise tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili olan kişi) başvurunun sunulduğu tarihte 40 yaşının altındaysa.	15
Yatırım alanı, dağ veya orman köylerinde ise	10
Yatırım bir kadın girişimci tarafından gerekleştirilmekteyse veya proje sahibi bir kadınsa	15
Başvuru sahibinin, ekonomik faaliyet alanında bir mesleki sertifikası, diploması veya 3 yıl deneyimi bulunuyorsa	15
Yatırım, kabul edilmiş bir Yerel Kalkınma Stratejisine dayanıyor ve bu strateji üzerine inşa edilmişse	10
Başvuru sahibi bir gerçek kişi veya üretici örgütü ise	15
Başvuru sahibinin IPARD kapsamında imzalanmış bir sözleşmesi yok ise	20
TOPLAM	100